

Islamic Maaref University

Scientific Journal
ISLAMIC REVELUTION STUDIES

Vol. 21, Spring 2024, No. 76

**An Approach to operational model of the resistance strategy
In the concept of the “Islamic Republic of the State of
Resistance” In the intellectual system of Ayatollah Khamenei**

Majid Beygi¹

1. Assistant Professor, Department of Islamic Studies,
Damghan University, Semnan, Iran.
m.beygi@du.ac.ir

Abstract Info	Abstract
Article Type: Research Article	In order to operationalize the idea of resistance as a strategic element of the Islamic Republic, a question is posed as follows: What is the operational model of the resistance strategy in the Islamic Republic from the perspective of Ayatollah Khamenei? This research seeks to answer this basic question by qualitative method in the form of content analysis. The findings show that focusing on the main issues, explaining the merits of resistance, the authenticity of religious duty, maintaining unity, insight and the strength of the internal structure in the thought of Ayatollah Khamenei are the most central components that lead to the operationalization of the resistance strategy in the Islamic Republic. Each of these components, due to having special or common characteristics, such as a necessary cause, foundation or protector for meaningful relationship with each other in order to realize the strategy of resistance. For this reason, a special model for the operationalization of the resistance strategy is formed in the intellectual system of Ayatollah Khamenei.
Received: 2022.05.15	
Accepted: 2022.09.04	
Keywords	Ayatollah Arozma Khamenei, Axis of Resistance, Government of Resistance, Islamic Republic.
Cite this article:	Hashemizadeh, Seyed Hossein, Amir Mohsen Irfan, Reza Bigdelu & Amir Siahpoosh (2024). The idea of de-antiquarianism in Iran during the era of the Islamic Revolution (Etymology and intellectual criterion). <i>The History of Islamic Culture And Civilization</i> . 15 (1), 41-64. DOI: ??
DOI:	??
Publisher:	Islamic Maaref University, Qom, Iran.

Introduction

The Quranic concept of resistance, signifying unwavering and dynamic perseverance, has been central to the ideology of the Islamic Revolution's founder since its inception. Ayatollah Khamenei, in numerous speeches, elaborated on the theory of resistance and outlined its parameters and rationale. Given the operationalization of the idea of resistance as a strategic element of the Islamic Revolution to achieve its goals, as well as the field-based and operational nature of this concept, designing an operational model for the strategy of resistance is more imperative than ever. This research delves into the thought of Imam Khamenei as the Supreme Leader of the Islamic Republic to answer the question: "What is the operational model of the resistance strategy in the Islamic Republic of Iran?".

Methodology

This is a qualitative research study employing thematic analysis as a form of applied research. Data collection for this paper is based on text mining with purposive sampling. By searching for the keyword “moghavmat”, "resistance" and related terms such as “istadegi”, "steadfastness", “payedari”, "perseverance", and “estegamet”, "endurance " in the Ayatollah Khamenei Documentation and Publication Center (<http://www.khamenei.ir>), approximately 2356 records were obtained. Through screening and categorization, 30 speeches from the beginning of his leadership until the end of 1399 were selected for analysis.

Discussion

In Ayatollah Khamenei's thought, the core components for the realization and operationalization of the resistance strategy are: A) Focusing on fundamental issues; B) Explaining the benefits of resistance; C) Primacy of duty; D) Maintaining unity; E) Insight; and F) Strengthening internal structure. Based on the research findings, there is a significant correlation between some themes. For instance, some characteristics are commonly repeated in several components. The theme of 'strengthening and empowering' as a 'constitutive cause' is common in components A, B, C, and F, while the theme of 'preserving from destruction and decay' as a 'protective' factor is common in components A, D, E, and F, and the theme of 'creation' as a 'necessary cause' is observed in components B, E, and F. Based on the research findings, an operational model for the resistance strategy is proposed in the form of a triangle. At the base of this triangle is the 'necessary cause', with the 'constitutive causes' and the 'protective' factors forming the sides. In the proposed triangle, the 'strengthening of the internal structure', which possesses all three causes, is placed at the base, with the entire triangle resting on it. The components of 'explaining the benefits' and 'maintaining unity', each with only one characteristic, form the sides of the triangle, while 'focusing on fundamental issues', which has two causes, is placed at the apex to connect the two sides and clarify the concept of focus. The component of 'insight', which is common in the 'necessary cause' with the 'strengthening of the internal structure' and in the 'protective cause' with 'maintaining unity', is placed at the left angle to convey the concept of shared characteristics. Similarly, the component of 'primacy of duty' plays a similar role at the right angle for the 'necessary' and 'constitutive' sides..

Conclusion

By examining Ayatollah Khamenei's thought, it can be concluded that each of the six components of the resistance strategy has its own unique and shared characteristics, and there is a significant correlation between them. Therefore, to operationalize the resistance strategy, the internal structure of power must first be strengthened, and by relying on insight and duty, resistance must be created. Then, by explaining its benefits, it must be strengthened, and by maintaining unity, it must be prevented from decay and destruction. Finally, by focusing on fundamental issues, steps should be taken to operationalize its goals and programs.

References

- Holy Quran.
- Dehkhoda, Ali-Akbar (1377). *Dictionary*. Tehran: Publishing and Printing Institute of Tehran University.
- Derakhsha, Jalal and others (2014). "Thematic analysis of trust in the thought of Ayatollah Khamenei". *Contemporary Political Essays*. 5 (4). 53-72.
- Hamiri, Nashwaan bin Saeed (1420 A.H). *Shams al-Uloom and Daw'a Kalam al-Arab Man Al-Kloom* (twelve volumes). Beirut: Dar al-Fakr Al-Mawdeen.
- Iftikhari, Asghar and Mohammad Hakimi (Fall and Winter 2019). "Coordinates of the Islamic Resistance Model in the Thought of the Supreme Leader". *Islamic Policy Research*. 8 (4). 201-234.
- Johari, Ismail bin Hammad (1410 A.H). *Sahaha: Taj al-Lagha and Sahaha al-Arabiya*. Beirut: Dar al-Alam.
- Khamenei, Seyyed Ali, Statements of Ayatollah Ali Khamenei, the database of preservation and publication of works: www.khamenei.ir.
- Mousavi Khomeini, Seyyed Ruhollah (2007). *Sahifa Imam* (twenty-one volumes). Tehran: Imam Khomeini Works Editing and Publishing Institute.
- Pirani, Khadijah (2013). *Investigation of the manifestations of resistance in Nahj al-Balagheh*. Master's Thesis. Ardabil: Faculty of Literature and Human Sciences, Mohaghegh Ardabili University.
- Saleh Esfahani, et al. (Winter 2019). "The Pattern of the Resistance Front from Imam Khamenei's Point of View", *Strategic Defense Studies*. 18 (4). 81-98.
- Sarafraz, Samiyeh (2016). *Investigation of the element of resistance in the thought of Imam Khamenei*. Tehran: University Scholars.
- Scott, James C. (2016). *Dominion and the Art of Resistance*. Translated by Afshin Khakbaz. Tehran: Markaz Publishing.
- Selah Mirzaei, Saeed (2018). *The idea of resistance in the statement of the Supreme Leader of the Islamic Revolution, Ayatollah Ali Khamenei*. Tehran: Ante.
- Sheikhzadeh, Mohammad (2013). "Servant leadership model based on the view of Imam Khomeini", *Islam and Management*. 1 (1). 151-198.
- Soltanivash, Ali (2014). *I am a revolutionary: the doctrine of resistance in the thought and words of Ayatollah Ali Hosseini Khamenei, the Supreme Leader of the Revolution*. Maragheh: Road to Consultor.
- Sotoudhnia, Mohammad Reza and Seyed Hashim Sadatpour (Fall 2019). "Insight of the properties from the perspective of the Holy Qur'an". *Kotsar Qur'anic Magazine*. 10 (3). 128-147.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

أضواء علي النموذج التطبيقي لاستراتيجية المقاومة في فكرة «الجمهورية الإسلامية دولة المقاومة» في المنظومة الفكرية لآية الله العظمى الخامنئي

مجيد بيغي^١

١. أستاذ مساعد في قسم المعارف الإسلامية، جامعة دامغان، سمنان، إيران.

m.beygi@du.ac.ir

ملخص البحث	معلومات المادة
<p>يطرح السؤال التالي من أجل ضرورة تنفيذ فكرة المقاومة كعنصر استراتيجي للجمهورية الإسلامية: ما هو النموذج التطبيقي لاستراتيجية المقاومة في الجمهورية الإسلامية من منظور آية الله الخامنئي. يسعى البحث وراء الإجابة عن هذا السؤال الأساسي بالمنهج النوعي وعلى شكل تحليل المضمون. تشير نتائج البحث إلى أن التركيز على القضايا الرئيسية وتسلط الضوء على مزايا المقاومة ومبدأ التكليف وحفظ الوحدة والبصيرة وقوة البنية الداخلية في فكر آية الله العظمى الخامنئي، هي العناصر الأكثر مركزية التي تؤدي إلى تطبيق استراتيجية المقاومة في الجمهورية الإسلامية. لكل من هذه العناصر علاقة ذات معنى مع بعضها البعض في تحقيق استراتيجية المقاومة من أجل تمتعها بميزات خاصة أو مشتركة بما فيها العلة الضرورية والمقوم والحامي. عليه يتكوّن نموذج خاص لتنفيذ استراتيجية المقاومة في المنظومة الفكرية لآية الله العظمى الخامنئي.</p>	<p>نوع المقال: بحث</p> <p>تاريخ الاستلام: ١٤٤٣/١٠/١٣</p> <p>تاريخ القبول: ١٤٤٤/٠٢/٠٧</p>
آية الله العظمى الخامنئي، محور المقاومة، دولة المقاومة، الجمهورية الإسلامية.	الألفاظ المفتاحية
<p>هاشمي زاده، سيد حسين، اميرمحسن عرفان، رضا بيگدلو و امير سياهپوش (١٤٤٥). فكرة امحاء التاريخ الاسطوري في ايران في عصر الثورة الاسلامية (معرفه النشأة و الميزات الفكرية). مجلة تاريخ الثقافة والحضارة الإسلامية. ١٥ (١). ٦٤ - ٤١. DOI: ??</p>	الاقتباس:
??	رمز DOI:
جامعة المعارف الإسلامية، قم، إيران.	الناشر:

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نشریه علمی

مطالعات انقلاب اسلامی

سال ۲۱، بهار ۱۴۰۳، شماره ۷۶

رهیافتی بر الگوی عملیاتی راهبرد مقاومت در انگاره «جمهوری اسلامی دولت مقاومت» در منظومه فکری آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای

مجید بیگی^۱

۱. استادیار گروه معارف اسلامی، دانشگاه دامغان، سمنان، ایران.

m.beygi@du.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی (۴۱ - ۶۴)	به‌منظور ضرورت عملیاتی‌سازی اندیشه مقاومت به‌عنوان عنصر راهبردی جمهوری اسلامی، پرسشی بدین‌صورت طرح می‌شود: الگوی عملیاتی راهبرد مقاومت در جمهوری اسلامی از منظر آیت‌الله خامنه‌ای چیست؟ این پژوهش به روش کیفی به‌صورت تحلیل مضمون به‌دنبال پاسخ بدین پرسش بنیادین است. یافته مبین آن است که تمرکز بر مسائل اصلی، تبیین مزایای مقاومت، اصالت تکلیف، حفظ اتحاد، بصیرت و استحکام ساخت درونی در اندیشه آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای کانونی‌ترین مؤلفه‌هایی‌اند که منجر به عملیاتی شدن راهبرد مقاومت در جمهوری اسلامی می‌شوند. هریک از این مؤلفه‌ها به‌سبب برخورداری از خصوصیتی ویژه یا مشترک از قبیل علت ضروری، مقوم یا محافظ ارتباط معناداری با هم در جهت تحقق راهبرد مقاومت پیدا می‌کنند. بدین جهت در منظومه فکری آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای الگوی ویژه‌ای برای عملیاتی‌سازی راهبرد مقاومت شکل می‌گیرد.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۲۵	آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای، محور مقاومت، دولت مقاومت، جمهوری اسلامی.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۱۳	
واژگان کلیدی	
استناد:	بیگی، مجید (۱۴۰۳). رهیافتی بر الگوی عملیاتی راهبرد مقاومت در انگاره «جمهوری اسلامی دولت مقاومت» در منظومه فکری آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای. <i>مطالعات انقلاب اسلامی</i> . ۲۱ (۱). ۶۴ - ۴۱. DOI: ??
کد DOI:	??
ناشر:	دانشگاه معارف اسلامی، قم، ایران.

درآمد

۱. بیان مسئله

مقاومت آموزه قرآنی به معنای ایستادگی بدون ایستایی و پایداری توأم با پویایی (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۹۸/۳/۱۴) است و انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی از نمادهای بارز عینی و عملی تحقق اندیشه مقاومت در راستای مبارزه با ظلم و ایستادگی و پایداری در راه آرمان‌ها برای تحقق اهداف محسوب می‌شود (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۸۳/۹/۱۱).

تبیین اندیشه مقاومت از همان ابتدای نهضت در افق اندیشه بنیان‌گذار انقلاب اسلامی قرار گرفته بود (امام خمینی ره، ۱۳۸۶: ۲۱ / ۹۸، ۱۹۲ و ۱۹۵). بعد از پیروزی انقلاب نیز به سبب استمرار اندیشه انقلابی و همچنین به دلیل دشمنی روزافزون استکبار جهانی با جهان اسلام به‌خصوص جمهوری اسلامی ایران (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۸۷/۱/۱ و ۱۳۹۶/۱۲/۲۴)، آیت‌الله خامنه‌ای سال‌های متمادی در بیانات متعدد به تبیین نظریه مقاومت و طراحی مختصات و منطق آن پرداخته است. معناسازی و بیان چستی و بنیان‌های نظری مقاومت، تفسیر آیات و روایات مربوط به آن، تبیین زمینه‌ها و عوامل رشد یا افول مقاومت از مسائل و مباحثی است که رهبر معظم انقلاب درباره هریک به تفصیل به تولید فکر پرداخته است و محققان متعددی نیز در تبیین و تحلیل اندیشه ایشان گام‌های درخور توجهی برداشته‌اند.

در این میان، به سبب عملیاتی‌سازی اندیشه مقاومت به‌عنوان عنصر راهبردی انقلاب اسلامی در راستای وصول به آرمان‌های انقلاب، همچنین ماهیت میدانی و عملیاتی این مفهوم، طراحی الگوی عملیات میدانی راهبرد مقاومت بیش از هر مسئله ضروری است. این تحقیق با محور قرار دادن اندیشه آیت‌الله خامنه‌ای ضمن پاسخ به سؤالات درباره چستی مؤلفه‌های عملیات میدانی راهبرد مقاومت، به دنبال پاسخ به پرسشی بنیادین بدین صورت است: «الگوی عملیاتی راهبرد مقاومت در جمهوری اسلامی چگونه است؟»

۲. پیشینه پژوهش

پژوهش‌هایی را که به موضوع مقاومت پرداخته‌اند به طور کلی می‌توان در دو دسته تقسیم کرد: پژوهش و تحقیقاتی که مقاومت را با رویکرد اندیشه رهبر معظم انقلاب بررسی کرده‌اند و پژوهش‌هایی که بدون این رویکرد به این موضوع پرداخته‌اند.

این بخش خود به دو قسم کلی تقسیم می‌شود:

۱. پژوهش‌هایی که مقاومت را ب‌ماهو مقاومت بررسی کرده و به‌عنوان موضوع سیاسی اجتماعی بدون در نظر گرفتن رویکرد اسلامی، به تحلیل و بررسی آن اقدام کرده‌اند؛ مانند جیمز سی. اسکات که به بررسی قدرت و مقاومت در برابر سلطه‌گری پرداخته (اسکات، ۱۳۹۶) یا گندم کار که مقاومت را از منظر

حقوق بین الملل واکاویده است (گندم کار، ۱۳۹۰)؛

۲. پژوهش‌هایی که به بررسی مقاومت با رویکرد اسلامی پرداخته‌اند؛ مانند پیرانی که مقاومت را از منظر نهج البلاغه کاویده (پیرانی، ۱۳۹۳) یا فرهادی که به بررسی مقاومت اسلامی پرداخته است (فرهادی، ۱۳۹۰).

پژوهش‌هایی که از منظر اندیشه رهبر معظم انقلاب، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، موضوع مقاومت را واکاوی کرده‌اند. این بخش نیز به دو دسته تقسیم می‌شود:

۱. پژوهش‌های صرفاً توصیفی با محوریت گردآوری بیانات؛ مانند سلطانی‌وش که به جمع‌آوری و تدوین سخنان رهبر معظم انقلاب درباره موضوع مقاومت پرداخته (سلطانی‌وش، ۱۳۹۴) و مهدوی اطهر که بیانات رهبر انقلاب درباره جنبش‌های اسلامی و نهضت‌های مقاومت در این قرن را گردآوری کرده (مهدوی اطهر، ۱۳۹۷) و صلح میرزایی که بیانات رهبر معظم انقلاب درباره مقاومت را تا سال ۱۳۹۸ گرد آورده است (صلح میرزایی، ۱۳۹۸).

تمام این آثار صرفاً به جمع‌آوری و توصیف داده و بیانات پرداخته‌اند و رویکرد تحلیلی ندارند؛

۲. پژوهش‌ها با رویکرد تحلیلی: این پژوهش‌ها عموماً به تحلیل و بررسی مفهوم مقاومت و تبیین ابعاد و مختصات مقاومت پرداخته‌اند. حکیمی و افتخاری به بررسی مؤلفه‌های مفهوم مقاومت پرداخته‌اند (حکیمی و افتخاری، ۱۳۹۹)، افتخاری مختصات الگوی مقاومت را تبیین کرده است (افتخاری، ۱۳۹۹) و سرافراز به تبیین عنصر مقاومت (سرافراز، ۱۳۹۵) و مهدی‌پور به تبیین مدل مفهومی مقاومت از منظر آیت‌الله خامنه‌ای پرداخته‌اند (مهدی‌پور، ۱۳۹۸). برخی پژوهش‌ها نیز در حوزه تبیین مفهوم جبهه مقاومت بوده است (صالح اصفهانی و همکاران، ۱۳۹۹).

یک. مروری بر تجزیه و تحلیل گفتمان مقاومت در اندیشه آیت‌الله خامنه‌ای در پژوهش‌های پیشین بر اساس پژوهش‌هایی که مهدی‌پور در مقاله «مدل مفهومی مقاومت» (مهدی‌پور، ۱۳۹۸) و حکیمی و افتخاری در «مؤلفه‌های مفهومی مقاومت» (حکیمی و افتخاری، ۱۳۹۹) انجام داده‌اند، گفتمان مقاومت تجزیه و تحلیل شده است. هر دو مقاله با تحلیل بیانات رهبر معظم انقلاب در حوزه مقاومت مفاهیم مربوطه را استخراج کرده‌اند، که در چند محور به طور کلان دسته‌بندی می‌شود:

۱. معناشناسی مقاومت: مهم‌ترین مؤلفه‌های آن عبارت‌اند از صبر، ایستادگی، تسلیم‌ناپذیری، تحمل سختی‌ها و رنج‌ها، مخالفت؛

۲. ضرورت مقاومت: مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از ظلم‌ستیزی، استکبارستیزی، نفی سبیل، فزونی مزایای مقاومت، ایمان به وعده الهی؛

۳. عرصه‌های مقاومت: عبارت‌اند از فرهنگی، هنری، رسانه‌ای روانی و تبلیغاتی، سیاسی و دیپلماتیک، نظامی و امنیتی، اقتصادی، اجتماعی، علمی؛
۴. انواع مقاومت: فردی، گروهی، سازمانی، توده‌ای؛
۵. عوامل مؤثر بر مقاومت: فداکاری، حفظ تقوا، هم‌بستگی، پابندی به ارزش‌ها؛
۶. نتایج مقاومت: نظام‌سازی، استقلال، پیشرفت، بازدارندگی، بیداری اسلامی، قدرت درون‌زا، عدالت؛
۷. آسیب‌ها و مشکلات مقاومت: ترس، ناامیدی، تفرقه، تصور ناتوانی، عقب‌نشینی، مادی‌گرایی، بی‌صبری.

دو. تحلیل و بررسی نوآوری این پژوهش

۱. در پژوهش‌های پیشین عناصر ناظر به حیث عملیاتی گفتمان مقاومت در کنار مفاهیم نظری مقاومت بیان شده و الگویی برای حیث عملیاتی‌سازی این گفتمان مطرح نشده، درحالی‌که این مقاله به‌دنبال استخراج و استنباط مدلی برای عملیاتی‌سازی این گفتمان است.
 ۲. مروری در ادبیات تحقیق نشان می‌دهد اگرچه مؤلفه‌های ناظر به عملیاتی‌سازی مقاومت جزو عناصر ذاتی این گفتمان‌اند، به سبب در کنار هم آمدن این عناصر با مؤلفه‌های مفهومی مقاومت ازجمله معناشناسی و نتایج و پیامدها و ضرورت مقاومت، جنبه‌های تحقق‌آفرین مقاومت به طور ویژه برای مخاطب از حیث تکلیف مشخص نیست.
 ۳. تفکیکی از حیث مؤلفه‌های ناظر به ملت، دولت و جبهه مقاومت نشده است. مقاله پیش رو بر آن است گفتمان مقاومت را به‌عنوان یکی از راهبردهای مهم دولت جمهوری اسلامی ایران بررسی کند. بدین جهت مباحث ناظر به جبهه مقاومت، گروه‌ها و هسته‌های مقاومت را خارج از دامنه موضوع می‌داند.
 ۴. در حیطه عمل و اجرا اولویت‌بندی و اهم و مهم‌سازی عناصر مشخص نشده و تعریفی از هریک از مؤلفه‌ها به‌عنوان عنصر عملیاتی نیامده و جایگاه هریک از عناصر و ارتباط آنها با هم مشخص نشده است.
- این نوشتار از پژوهش‌هایی است که با رویکرد تحلیلی به بررسی مفهوم مقاومت از منظر آیت‌الله خامنه‌ای پرداخته و در نخستین گام سعی بر آن دارد که با روش نوین پژوهشی به واکاوی این موضوع برای وصول به رهیافت الگوساز بپردازد و در گام‌های بعدی با بررسی مسئله تحقیق تلاش کرده است یک گام از پژوهش‌های موجود فراتر رود و از تبیین مفهومی موضوع مقاومت عبور کند. از این جهت به‌صورت مجزا، مستقل و ویژه به حیث عملیاتی‌سازی این راهبرد نظر کرده و کوشیده است برای آن از بیانات آیت‌الله خامنه‌ای به‌عنوان رهبر دولت مقاومت الگو و مدلی استخراج کند. بدیهی است عملیاتی‌سازی اندیشه مقاومت به‌عنوان عنصر راهبردی انقلاب اسلامی در راستای وصول به آرمان‌های انقلاب و همچنین ماهیت میدانی و عملیاتی این مفهوم خلأ اصلی پژوهش‌های پیشین بوده که این نوشتار بدان پرداخته است.

چارچوب نظری

۱. مقاومت

واژه مقاومت در کتاب‌های لغت ادبیات عرب به معنای مبارزه آمده (فراهیدی، ۱۴۱۰ ق: ۸ / ۲۳۳؛ جوهری، ۱۴۱۰ ق: ۵ / ۲۰۱۷؛ حمیری، ۱۴۲۰ ق: ۸ / ۵۶۸۲) و در فرهنگ‌های فارسی به معنای ایستادگی و پایداری، پافشاری، دوام و استحکام بیان شده است (دهخدا، ۱۳۷۷: ۲۱۳۰۲؛ معین، ۱۳۸۱: ۱۷۹۳). در ادبیات قرآن بر این معنا بیشتر با عنوان استقامت تأکید شده است (فصلت / ۶ و ۳۰؛ هود / ۱۱۲). با تأمل در ادبیات سیاسی بنیان‌گذار انقلاب اسلامی می‌فهمیم اصطلاح مقاومت در موارد متعددی در کنار استقامت بیان و از عناصر اساسی چون صبر در راه حق و هدف، مبارزه و عدم تسلیم، ایثار و فداکاری، پایداری و پافشاری برای تحقق آرمان‌ها و ارزش‌ها برخوردار دانسته شده است (امام خمینی ره، ۱۳۸۶: ۲۱ / ۹۸، ۱۹۲ و ۱۹۵). در اندیشه آیت‌الله خامنه‌ای با تبیین چند مؤلفه، معنای اصطلاحی مقاومت مشخص می‌شود: الف) مبارزه در مقابل دشمنی که آغازگر جنگ است؛ ب) ایستادگی بدون ایستایی (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۸۳/۹/۱۱ و ۱۳۹۶/۱۲/۲۴؛ ج) پایداری آگاهانه و مؤمنانه (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۷۹/۶/۱۹ و مؤلفه آخر از دیدگاه معظم‌له، د) تدبیر در مقاومت است. به نظر ایشان معنای مقاومت بی‌تدبیری نیست (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۸۲/۷/۲۲). بنابراین می‌توان گفت در اندیشه آیت‌الله خامنه‌ای مقاومت یعنی مبارزه و ایستایی روبه‌جلو آگاهانه و توأم با تدبیر و عقلانیت در برابر دشمن مهاجم.

۲. نسبت جمهوری اسلامی و مقاومت

در اندیشه آیت‌الله خامنه‌ای جمهوری اسلامی که محصول و ثمره انقلاب اسلامی است دولت مقاومت است (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۹۶/۲/۲۰) که در مناسبات نظام بین‌الملل و تقابل با نظام سلطه در کانون جبهه مقاومت عمل می‌کند (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۸۷/۱۰/۱۹). بدین جهت مناسبات این‌همانی میان جمهوری اسلامی و دولت مقاومت برقرار است (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۹۶/۲/۲۰). از دیگر سو، یک رابطه رفت‌وبرگشتی تکاملی نیز میان آن دو برقرار است؛ به‌گونه‌ای که جمهورری اسلامی ثمره راهبرد مقاومت است و راهبرد مقاومت نیز منجر به تحقق اهداف و آرمان‌های جمهوری اسلامی می‌شود و دیگر اینکه حفظ جمهوری اسلامی به معنای حفظ مقاومت است و تقویت آن موجب تقویت مقاومت می‌شود (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۸۷/۱/۱).

۳. روش تحقیق

روش پژوهش در این مقاله تحلیل کیفی به صورت تحلیل مضمون از نوع تحقیقات کاربردی است. بر اساس این روش داده‌های متنی تحلیل و از این طریق داده‌های پراکنده و گوناگون به داده‌های غنی و تفصیلی تبدیل می‌شود (شیخ‌زاده، ۱۳۹۱: ۱۵۳). به‌واقع تحلیل مضمون روشی است برای دیدن متن و برداشت و درک مناسب از اطلاعات و داده‌های به‌ظاهر نامرتب (شیخ‌زاده، ۱۳۹۰: ۵۳). در این روش بر اساس سازوکاری مشخص، پایین‌ترین سطح قضایای پدیده از متن استخراج می‌شود (مضامین پایه)، آن‌گاه با دسته‌بندی و تلخیص آنها اصول مجردتر و انتزاعی‌تر به دست می‌آید (مضمون‌های سازمان‌دهنده)، سپس در مرحله سوم این مضمون‌های عالی به صورت مضمون‌های حاکم بر کل متن نشان داده می‌شود (مضمون‌های فراگیر)، در مرحله بعدی این مضمون‌ها به صورت نقشه‌های شبکه تارنما رسم می‌شود تا تصور وجود هرگونه سلسله‌مراتب در میان آنها از بین برود. به طور کلی مراحل روش تحلیل مضمون بدین صورت است: ۱. مضمون‌های پایه (شناسه‌ها و نکات کلیدی متن)؛ ۲. مضمون‌های سازمان‌دهنده (مقولات به‌دست‌آمده از ترکیب و تلخیص مضمون‌های پایه)؛ ۳. مضمون‌های فراگیر (مضمون‌های عالی دربرگیرنده اصول حاکم بر متن به‌عنوان کل)؛ ۴. توصیف شبکه مضامین (درخشه و دیگران، ۱۳۹۴: ۵۷).

۴. فرایند جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها

گردآوری داده‌های پژوهش در این نوشتار بر اساس متن کاوی با نمونه‌گیری هدفمند است. با جست‌وجوی کلیدواژه مقاومت و واژگان نزدیک به آن مانند ایستادگی، پایداری و استقامت در پایگاه حفظ و نشر آثار مقام معظم رهبری (www.khamenei.ir)، نزدیک به ۲۳۵۶ فیش حاصل شد که با پایش و دسته‌بندی آنها، سی سخنرانی از مجموعه بیانات ایشان از ابتدای دوران رهبری معظم‌له تا پایان سال ۱۳۹۹ به دست آمد. پایش انجام‌شده در فیش‌های مربوطه متمرکز در نقل قول‌هایی بود که در حوزه اندیشه مقاومت اولاً ناظر به مباحث و مسائلی بود که به حوزه اجرا و تحقق مقاومت مربوط می‌شد؛ ثانیاً از مسائل جمهوری اسلامی به‌عنوان دولت مقاومت به‌شمار می‌رفت. بدین جهت تمام نقل قول‌هایی که به‌نوعی با حوزه نظری بحث و به چستی و چرایی مقاومت و همچنین همه مباحثی که به مقاومت اسلامی فلسطین و سایر دولت‌های اسلامی مرتبط می‌شد پالایش و از دامنه بحث خارج شد. همچنین شایان ذکر است مؤلفه‌های به‌دست‌آمده به‌عنوان مؤلفه‌های اصلی و محوری مطرح‌اند که ارتباط معناداری با یکدیگر پیدا می‌کنند و می‌توانند دیگر مؤلفه‌ها را زیر شبکه معنایی که حاصل می‌کنند قرار دهند. از این جهت، مقصود این نوشتار کشف همه علل نیست، بلکه تبیین شبکه معنادار منظور نظر بوده است.

کشف و شناسایی مؤلفه‌های عملیاتی‌سازی راهبرد مقاومت از بیانات آیت‌الله خامنه‌ای

در این بخش تلاش می‌شود با دسته‌بندی نقل قول‌های به‌دست‌آمده از بیانات آیت‌الله خامنه‌ای و استخراج مضامین پایه‌ای در مرحله اول، مؤلفه‌های عملیاتی‌سازی راهبرد مقاومت استخراج شود.

۱. تمرکز بر مسائل اصلی

ر	نقل قول	مضامین
۱	دشمن به دنبال آن است با سرگرم کردن مردم و مسئولین نظام اسلامی به مسائل فرعی و حاشیه‌ای و غافل‌سازی آنها از مسائل اصلی و اساسی کشور آسیب‌ها و خسارت‌های جدی و جبران‌ناپذیری بر پیکره نظام اسلامی وارد سازد. (۱۳۸۱/۸/۱۳)	غافل شدن از مسائل اصلی عامل تحمیل خسارات فراوان به نظام می‌شود
۲	سرگرمی‌های سیاسی، طرح مسائل غیر لازم و خیالی، بزرگ کردن مسائل کوچک و در سایه بزرگ کردن آنها، پوشاندن مسائل اصلی کشور، مضر است. (بیانات، ۱۳۸۱/۸/۱۳)	مضر بودن پوشاندن مسائل اصلی کشور
۳	امروز مسئله اصلی کشور ما استقلال است. (۱۳۸۷/۴/۲)	حفظ نظام منوط بر شناخت مسائل اصلی کشور است
۴	سعی می‌کنند دنیای اسلام را مشغول کنند. امروز همین قضایای فلسطین در سایه مشغول شدن دنیای اسلام به مسائل فرعی دارد اتفاق می‌افتد. (۱۳۸۹/۸/۱۷)	عدم تمرکز و شناخت مسائل اصلی موجب نابودی جبهه
۵	در هر برهه‌ای یک مسئله‌ی اصلی در کشور هست که باید بر آن تمرکز کرد قبل از پیروزی سیره امام جهت عملی‌سازی برنامه‌ها تمرکز بر یک موضوع انقلاب، مسئله‌ی اصلی رژیم طاغوت بود که امام بر آن تمرکز کرد و موفق شد	در هر برهه‌ای یک مسئله‌ی اصلی در کشور هست که باید بر آن تمرکز کرد قبل از پیروزی سیره امام جهت عملی‌سازی برنامه‌ها تمرکز بر یک موضوع بود
	در یک برهه‌ای جنگ تحمیلی صدام علیه کشور بود که همه کشور بر مسئله جنگ تمرکز کردند. بحمد الله موفقیت حاصل شد. (۱۳۹۸/۳/۱۴)	در هر برهه‌ای یک مسئله اصلی در کشور هست که تمرکز بر آن سبب موفقیت گردید

یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های عملیاتی کردن راهبرد مقاومت «تمرکز بر مسائل اصلی کشور» است. بدیهی است برای تقویت مقاومت فهم دقیق از مسائل اصلی کشور می‌تواند اهمیت و ضرورت مقاومت از طرف مردم و مسئولان را برای آنها به‌خوبی ملموس و معقول کند. دشمن به‌دنبال آن است که با سرگرم کردن مردم و مسئولان به مسائل فرعی و حاشیه‌ای و غافل‌سازی آنها از مسائل اصلی و اساسی کشور، آسیب‌ها و خسارت‌های جدی و جبران‌ناپذیری بر پیکره نظام اسلامی وارد سازد و مانع تحقق اهداف و برنامه‌های نظام اسلامی شود. رهبر انقلاب اسلامی برای رفع چنین معضل و بحرانی در جامعه اسلامی

«تبیین مسائل اصلی» را از مؤلفه‌های مهم راهبرد مقاومت می‌داند و بدین سبب توجه جامعه و مسئولان را به مسائل بنیادین و کلان کشور معطوف می‌سازد.

از منظر رهبر معظم انقلاب، تمرکز بر مسئله اصلی ممکن است در برهه‌های مختلف متفاوت باشد. ایشان به‌عنوان نمونه، به اعصار مختلفی اشاره و بیان می‌کند که چگونه تمرکز بر مسئله اصلی، مانند تمرکز بر مبارزه با طاغوت و تمرکز بر جنگ تحمیلی صدام، موجب تحقق برنامه و وصول به نتیجه شده است، درحالی‌که تمام تلاش دشمن بر غفلت از مسائل اصلی است. به طور کلی در منظومه فکری مقام معظم رهبری عدم شناخت مسائل اصلی موجب نابودی جبهه مقاومت می‌شود، اما تمرکز بر مسائل اصلی موجب افزایش توان و تحقق هرچه‌بهتر و سریع‌تر مقاومت می‌شود.

۲. تبیین مزایای مقاومت

ر	نقل قول‌ها	مضامین پایه‌ای
۱	البته در یک مبارزه هر دو طرف ضربه‌ها و ضررهایی می‌بینند اما موضوع این است که هر طرفی که تسلیم شود و شکست را بپذیرد همه چیزش دستخوش دشمنی‌های طرف مقابل خواهد شد. (۱۳۷۲/۳/۱۴)	تسلیم باخت همه جانبه است
۲	من نمی‌گویم که دشمنی‌های آمریکا بر اوضاع کشور و ملت عزیز ما اثری نگذاشته است؛ چرا اینها به مصالح ملت ما ضرر زدند اینها با تحمیل جنگ ما را هشت سال عقب انداختند ضرر از سوی دشمن حتمی است و در این تردیدی نیست. (۱۳۷۲/۳/۱۴)	ضرر از سوی دشمن حتمی است
۳	بعضی عقلانیت را در این می‌دانند و می‌گویند که چالش با قدرت‌ها هزینه دارد - [البته] اشتباه می‌کنند - بله. چالش هزینه دارد، اما سازش هم هزینه دارد. (۱۳۹۶/۰۳/۱۴)	هزینه‌دار بودن سازش در کنار هزینه‌دار بودن مقاومت
۴	شما ملاحظه کنید دولت سعودی برای اینکه با رئیس‌جمهور جدید آمریکا بتواند سازش بکند، مجبور می‌شود بیش از نیمی از ذخایر موجودی مالی خودش را در خدمت هدف‌ها و طبق میل آمریکا هزینه کند. اینها هزینه نیست. (۱۳۹۶/۳/۱۴)	تبیین سنگین بودن هزینه‌های سازش
۵	چالش اگر عقلانی باشد، هزینه‌اش بمراتب کمتر از هزینه سازش است. (۱۳۹۶/۳/۱۴)	کمتر بودن هزینه مقاومت نسبت به سازش
۶	ایستادگی کردن ممکن است هزینه‌ای داشته باشد، اما دستاوردهای بسیار بزرگی دارد که صدها برابر آن هزینه برای ملت‌ها ارزش دارد؛ اما تسلیم شدن در مقابل دشمن عنود و لجوج خیبت، جز لگدمال شدن، جز ذلیل شدن، جز بی‌هویت شدن هیچ اثری ندارد. (۱۳۹۷/۴/۹)	برتری مقاومت نسبت به سازش در کم بودن هزینه و بیشتر بودن دستاوردها

ر	نقل قول‌ها	مضامین پایه‌ای
۷	تسلیم شدن در مقابل زورگویی‌های قدرت‌های زورگو، ملت‌ها و کشورها را بیچاره می‌کند؛ راه‌های پیشرفت آنها را به معنای واقعی کلمه مسدود می‌کند؛ آنها را از ارزش‌های انسانی دور می‌کند، هزینه‌های سنگینی دارد. (۱۳۹۶/۵/۱۲)	تسلیم هزینه‌های جبران‌ناپذیری دارد
		تسلیم باخت همه جانبه است
۸	بدیهی است که خسارت قطعی ناشی از تسلیم در برابر آن، همان خسارت احتمالی ناشی از مقابله با او است؛ به اضافه ذلت و تحقیر. (۱۳۹۶/۵/۱۲)	سازش و تسلیم علاوه بر هزینه‌های مادی هزینه‌های معنوی هم دارد
۹	چهار دهه، تجربه فعالیت بین‌المللی به ما نشان می‌دهد که هزینه تسلیم در برابر قدرت‌های زورگو به مراتب بیشتر از هزینه ایستادگی در مقابل آنها است. (۱۳۹۶/۵/۱۲)	هزینه تسلیم در برابر قدرت‌های زورگو به مراتب بیشتر از مقاومت است
۱۰	یک تجربه دیگر نقطه مقابل این است و آن این است که ایستادگی در مقابل آنها، امکان بسیار زیاد عقب نشاندن آنها را دارد. (۱۳۹۷/۳/۲)	شناخت هزینه‌های تسلیم مقاومت را ممکن و موجب عقب‌نشینی دشمن می‌گردد

تبیین مزایای مقاومت به طور جدی منجر به تقویت و استحکام بنای آن در میان اقشار مختلف مردم و مسئولان می‌شود. بدیهی است تبیین نکردن مزایای مقاومت سبب بزرگ‌نمایی خطرهای مقاومت در بینش مردم و از عوامل اصلی تضعیف آن محسوب می‌شود. پس همچنان که بی‌توجهی به مزایای مقاومت می‌تواند منجر به تضعیف مقاومت شود، از دیگر سو این مؤلفه می‌تواند سبب تحکیم و تقویت مقاومت شود. با تحلیل بیانات رهبر معظم انقلاب می‌توان چند مزیت از مزایای اصلی مقاومت را احصا کرد که تبیین درست و صحیح آنها امری لازم و ضروری است: یکی از مهم‌ترین مزیت‌های مقاومت برای ملت مسلمان ایران نسبت به نظریه‌های دیگر آن است که نظریه مقاومت مطابق اندیشه قرآنی متفکران انقلاب اسلامی دارای سود همه‌جانبه بدون زیان است (امام خمینی ره، ۱۳۹۶: ۱۲ / ۳۲۲). در اندیشه رهبر معظم انقلاب نیز مقاومت، یا منتهی به شهادت است یا منتهی به شکست دشمن و پیروزی جبهه حق (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۸۵/۸/۱۸). مزیت کم بودن هزینه مقاومت در قبال هزینه سازش و تسلیم بنیان‌های مقاومت را در جامعه محکم و مستحکم می‌کند. این مزیت آن‌چنان مهم است که دشمن تلاش حداکثری خود را برای غافل کردن جامعه از آن می‌کند.

از آنجا که رسانه‌ها و مراکز تولید اندیشه وابسته به استکبار جهانی مدام به دنبال القای بالا بودن هزینه مقاومت و چالش با قدرت‌هایند، آیت‌الله خامنه‌ای در راستای خنثی‌سازی این توطئه دشمن و عملیاتی شدن راهبرد مقاومت به هزینه‌مندی سازش در کنار چالش می‌پردازد. رهبر معظم انقلاب در گام

نخست می‌کوشد تبلیغات گسترده دشمن در انحصاری بودن هزینه فقط در عرصه چالش و مقاومت را خنثی و تبیین سازد که سازش نیز مانند چالش هزینه‌مند است. سپس یک گام فراتر می‌رود و بیان می‌کند که نه تنها هزینه‌مندی مقاومت منطبق با منطق با سازش و تسلیم برابر نیست، بلکه هزینه مقاومت بسیار کمتر از هزینه سازش و تسلیم است؛ درحالی‌که تسلیم و سازش با نظام سلطه و استکبار علاوه بر هزینه‌های مادی، هزینه‌های دیگری چون تحقیر و ذلت را نیز به افراد و جامعه تحمیل می‌کند. بنابراین، فهم این نکته که مقاومت تنها عاملی است که باعث عقب‌نشینی دشمن می‌شود برتری نظریه مقاومت را نسبت به دیگر نظریه‌ها کاملاً بدیهی می‌سازد و موجب تقویت مقاومت می‌شود.

۳. تکلیف‌مداری و تکلیف‌محوری

ر	نقل قول	مضامین پایه‌ای
۱	امام همان روزی که در قم شروع کرد - در سال ۴۱ - خیلی‌ها می‌گفتند نمی‌شود... اگر کسی می‌خواست با عقل و منطق معمولی دو دو تا چهار تا محاسبه کنند، جز این چیزی نبود. آن چیزی که امام را وادار می‌کرد که علی‌رغم همه این حرف‌ها امید خودش را از دست ندهد و حرکت خودش را ادامه بدهد، تکلیف الهی بود؛ چون تکلیفش بود. (۱۳۶۸/۰۳/۱۸)	اهداف مقاومت بدون تکلیف‌مداری تحقق نمی‌یابد
۲	چرا به جای این که از خدا بترسند، از دشمنان خدا می‌ترسد و عقب می‌نشینند و مغلوب می‌شوند و سرمایه‌گذاری‌ها را بر باد می‌دهند و خون‌ها ضایع می‌شود؟! برای این که معنویت کم است. آن‌جا که معنویت هست، ارتباط با خدا هست، اتصال هست، نسبت به فضل الهی باور هست، در مقابل خدا تسلیم هست، در پیشگاه پروردگار خضوع و تضرع هست. در آنجا دیگر ضعف و ترسی وجود ندارد. «الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم ولا هم یحزنون» تأسفی هم وجود ندارد. وقتی ما برای خدا کار کنیم، اگر به حسب ظاهر پیشرفت کردیم، خشنودیم. اگر پیشرفت هم نکردیم، باز هم خشنودیم. چون برای خدا کار کرده‌ایم. چون وظیفه‌مان را انجام داده‌ایم، چون ادای تکلیف کرده‌ایم. (۱۳۷۱/۲/۱۶)	اگر تکلیف‌مداری نباشد، مقاومت ممکن نمی‌گردد
۳	امام بزرگوار در تمام این مدت و در قضایای مختلف، هرگز متأسف نبود؛ هرگز ناامید نبود و هرگز احساس پشیمانی نداشت! چون تکلیف برایش روشن بود. (۱۳۷۱/۲/۱۶)	عمل به تکلیف بازدارنده از تأسف و ناراحتی و شکست است
۴	وقتی که دین باشد و احساس تکلیف شود، همه نیروهای بشری در خدمت این احساسی قرار می‌گیرد. (۱۳۷۸/۳/۱۰)	تکلیف‌مداری نیروی مقاومت را افزایش و چند برابر می‌کند

ر	نقل قول	مضامین پایه‌ای
۵	ما در جمهوری اسلامی در این بیست سال هر جا که توانسته‌ایم تکلیف و اهداف را مقدم بداریم و خودمان را اشخاصی را خودها و خواها را تضعیف کنیم پیش رفته‌ایم. (۱۳۷۸/۰۷/۱۵)	بدون تکیه به تکلیف مقاومت ایجاد نمی‌گردد
۶	تکلیف الهی، انسان را هیچ وقت فارغ نمی‌گذارد. آنهایی که توانستند مبارزه کنند، آنهایی که توانستند طاقت بیاورند، آنهایی که توانستند در مقابل مشکلات سینه سپر کنند، آنها از این دستورالعمل، از این نسخه بهره گرفتند. (۱۳۸۶/۰۷/۱۷)	تکلیف‌مداری امکان مقاومت می‌دهد و مبارزه را ممکن می‌گرداند
۷	کسی که برای تکلیف عمل می‌کند، دچار تردید و تزلزل نمی‌شود...؛ از راه بر نمی‌گردد و مصلحت اندیشی‌های شخصی، تعیین کننده راه و جهت گیری او نمی‌شود. (۱۳۸۸/۶/۱۶)	عمل به تکلیف عوارض منفی مقاومت را از بین برده و موجب تقویت و تسهیل مقاومت می‌شود
۸	آن چیزی که لازم است، این است که ما تکلیف را بشناسیم و برای خاطر تکلیفمان کار را انجام بدهیم؛ ملاحظات دیگر را مخلوط نکنیم. (۱۳۹۰/۱۲/۱۸)	برای پیشبرد اهداف تکلیف‌مداری ضروری است
۹	آن کسی که برای رسیدن به نتیجه، بر طبق تکلیف عمل می‌کند، اگر یک وقتی هم به نتیجه مطلوب خود نرسد، احساس پشیمانی نمی‌کند، خاطرش جمع است که تکلیفش را انجام داده. اگر انسان برای رسیدن به نتیجه بر طبق تکلیف عمل نکرد، وقتی نرسید، احساس خسارت خواهد کرد. (۱۳۹۲/۵/۶)	تکلیف‌مداری مقاومت را بدون خسارت می‌کند
۱۰	تکیه به تکلیف و مجاهدت در راه تکلیف، اینها آن چیزهایی است که از روز اول تا امروز مجموعه عناصر قوه عقلانی نظام اسلامی را - که پایه و زیربنای حرکت او بود - شکل داده است. (۱۳۹۳/۴/۱۶)	تکلیف‌مداری پایه و زیربنای مقاومت است

در اندیشه آیت‌الله خامنه‌ای تأکید بر محوریت و اصالت تکلیف با قطع نظر از حصول یا عدم حصول نتیجه، بدین معناست که بر انسان مسلمان لازم است در هر حال بر مدار تکلیف شرعی زندگی کند و وقتی که به انجام یا ترک فعلی موظف شد، بنا بر تکلیف عمل کند؛ خواه به نتیجه برسد یا نه؛ یعنی علم به عدم حصول نتیجه رافع تکلیف نخواهد بود. اصالت تکلیف عاملی بسیار دقیق، گره‌گشا و راهگشاست که می‌تواند برای انسان شریعت‌مدار شیوه‌ای مطمئن و معتبر برای اتخاذ تصمیم و عمل بهنگام ارائه دهد. بر اساس این عامل، انسان در مدار تکلیف‌گرایی قرار می‌گیرد و در راستای انجام تکلیف و وظیفه شرعی قدم برمی‌دارد. بدین سبب دیگر نگران مسائل حاشیه‌ای و نتیجه‌ای نیست، بلکه در مسیر حرکت هر آنچه تحقق یابد برای او خیر و صلاح است. لذا شکست و پیروزی برایش مساوی است. از این جهت راهبرد مقاومت برای وی از ضروریات زندگی محسوب می‌شود.

تکلیف‌گرایی مقاومت را بدون ترس و نگرانی می‌کند و خسارت آن را به صفر می‌رساند. لذا امکان تحقق آن را فراهم می‌سازد. همچنین اصالت نتیجه مادی پیروزی نظریه مقاومت را محدود در حصول نتیجه می‌کند، که منجر به ثقیل شدن مقاومت می‌شود و زمینه‌های تضعیف آن را به وجود می‌آورد، درحالی‌که اصالت تکلیف با تأمین و آماده‌سازی زمینه‌های نگرشی و بینشی موجب تقویت مقاومت می‌شود.

۴. حفظ اتحاد

ر	نقل قول	مضامین پایه‌ای
۱	اختلافات را کنار بگذارند. این اختلافات و دوگانگی‌ها برای مصالح کشور و منافع مردم و نیروی مقاومت در مقابل دشمن، زیانبار است. (۱۳۸۱/۸/۱۳)	اختلافات موجب زوال مقاومت است
۲	آن چیزی که می‌تواند جلو تهاجم گستاخانه آمریکا را بگیرد، فقط و فقط وحدت ملی و وحدت کلمه است. آنها در هر جا بخواهند قدم بگذارند، اول باید ایجاد تفرقه کنند. وسیله موفقیت آنها، وجود اختلاف در صفوف داخلی ملت‌هاست. (۱۳۸۱/۳/۱۴)	دشمن با ایجاد تفرقه صفوف مقاومت را در هم می‌شکند، وحدت عامل حفظ و نگهداشت نظام است
۳	وحدت را باید حفظ کرد... مخاطب این کار، نخبگان و سیاسیون از جناح‌های مختلف هستند. به بهانه‌های مختلف و با اختلاف‌های کوچک، در مقابل هم قرار نگیرند و با توجیه‌های غلط، علیه هم جنجال راه نیندازند. (۱۳۸۲/۵/۱۵)	لزوم حفظ وحدت از جانب مسئولین جهت تحقق مقاومت
۴	قرآن ما را به وحدت توصیه کرده است. قرآن ما را تهدید کرده است که اگر اتحاد و همبستگی خودتان را از دست بدهید، آبرو و هویت و قدرت شما نابود خواهد شد (۱۳۸۴/۲/۶)	اختلاف سبب زایل شدن قدرت مقاومت و باعث نابودی است
۵	وحدت ملت ایران، وحدت ملت و دولت، اتحاد میان مسئولان کشور، رمز پیروزی است. (۱۳۸۷/۸/۱۸)	وحدت رمز پیروزی دولت مقاومت است
۶	ایمان به خدا و اتحاد؛ دین و اتحاد کلمه، این دو چیز است که می‌تواند کشورها را، ملت‌ها را روی پای خودشان نگه دارد؛ قدرت مقاومت به آنها بدهد. (۱۳۹۲/۵/۱۸)	اتحاد مقاومت را روی پای خودش نگه داشته مانع از نابودی می‌گردد

آیت‌الله خامنه‌ای اتحاد را یکی از دو عامل اصلی حفظ مقاومت ملت‌ها در مقابل نظام سلطه می‌داند. به‌واقع در اندیشه رهبر انقلاب این اتحاد است که می‌تواند به ملت‌ها و دولت‌ها قدرت مقاومت ببخشد و اختلاف و تفرقه سبب زایل شدن قدرت ملی می‌شود و بدین جهت مقاومت را تضعیف می‌کند. لذا دشمن همیشه تلاش خود را در شکستن وحدت مسلمانان بنا نهاده و تمام تلاش خود را برای ایجاد اختلاف و تفرقه مؤمنان تجمع کرده است تا به سبب آن جبهه مقاومت را به نابودی بکشانند. با دقت در این مسئله می‌توان به دست آورد که

اتحاد در اندیشه راهبردی رهبر انقلاب نه به عنوان تاکتیک، بلکه به عنوان راهبرد همیشگی برای حفظ و عامل نگهداشت مقاومت مطرح است که باید از جانب مسئولان و نخبگان حفظ و حراست شود.

۵. روشنگری و بصیرت

ر	نقل قول‌ها	مضامین پایه‌ای
۱	دشمن پیچیده است و در مواجهه با انقلاب و ملت ایران، مرموزانه عمل می‌کند ... به همین خاطر با دشمن باید هوشیارانه برخورد کرد. (۱۳۶۸/۳/۱۹)	ضرورت شناخت فریب دشمن جهت حفظ مقاومت
۲	بصیرت خودتان را بالا ببرید، آگاهی خودتان را بالا ببرید. من مکرر این جمله امیرالمؤمنین را به نظرم در جنگ صفین در گفتارها بیان کردم که فرمود: «الا و لا يحمل هذا العلم الا اهل البصر والصبر» (نهج البلاغه، خطبه ۱۷۳) می‌دانید. سختی پرچم امیرالمؤمنین از پرچم پیغمبر از جهانی بیشتر بود؛ چون در پرچم پیغمبر دشمن معلوم بود، دوست هم معلوم بود؛ در زیر پرچم امیرالمؤمنین دشمن و دوست آنچنان واضح نبودند. (۱۳۸۸/۰۵/۰۵)	بدون بصیرت مقاومت تحقق پیدا نمی‌کند
۳	یک ملتی که بصیرت دارد. مجموعه جوانان یک کشور وقتی بصیرت دارند، آگاهانه حرکت می‌کنند و قدم بر می‌دارند همه تیغ‌های دشمن در مقابل آنها کند می‌شود. بصیرت این است. بصیرت وقتی بود. غبار آلودگی فتنه نمی‌تواند آنها را گمراه کند، آنها را به اشتباه بیندازد. اگر بصیرت نبود، انسان ولو با نیت خوب، گاهی در راه بد قدم می‌گذارد. (۱۳۸۸/۷/۱۵)	بصیرت موجب مقاومت آگاهانه گردیده و مانع از کارگر افتادن فتنه‌های دشمن در شکستن مقاومت می‌شود لذا بصیرت باعث حفظ مقاومت از نابودی است
۴	بصیرت و عزم دو عامل اصلی است. اولاً بصیرت داشته باشیم، دشمن را بشناسیم دوست را بشناسیم... کشورهایی هستند که دشمن را دوست خیال می‌کنند. دوست را دشمن خیال می‌کنند؛ خب، یک چنین کشوری، دچار ضربه لازم است. (۱۳۹۴/۳/۲)	برای حفظ دولت مقاومت بصیرت عالی لازم و ضروری می‌باشد که در صورت فقد آن کشور دیار آسیب می‌شود
۵	فتح الفتوح برای یک کشور این است که جوان‌های این کشور... هم اهل ایستادگی در مقابل دشمن باشند، هم دارای بصیرت باشند که با این همه تبلیغاتی که دشمن و ایادی دشمن در همه زمان‌ها کرده‌اند و امروز هم دارند می‌کنند، فریب نخورند. یک چنین جوان‌هایی وقتی در کشور وجود داشته باشند، آن کشور مصونیت پیدا می‌کند. (۱۳۹۶/۱۲/۱۹)	بصیرت عامل مصونیت کشور است.
۶	ملت ایران با چشم باز، با بصیرت، همه این اوضاع را زیر نظر داشته باشد و موضع خود را مستحکم نگه دارد و بداند... در این طوفانی که دنیا را و به خصوص منطقه را فرا گرفته است. ملت ایران به برکت اسلام در کشتی امن محبت اهل بیت و اسلام قرار گرفته‌اند. این بصیرت را حفظ کنید؛ این روش را حفظ کنید. این مسیر را ان شاءالله با قدرت ادامه بدهید؛ پیروزی متعلق به ملت ایران است. (۱۳۹۷/۹/۲۱)	بصیرت عامل نگهداشت ملت ایران از هجمه طوفان‌های سهمگین می‌باشد

یکی از مهم‌ترین علل و عوامل رشد و پیشرفت هر فرد و جامعه‌ای سطح آگاهی آن است. آگاهی مؤلفه‌ای است که در مقابل آن، هم جهل به معنای عدم دانش قرار دارد هم خطا به معنای تصور غلط هم غفلت به معنای عدم توجه. بصیرت یکی از مهم‌ترین شاخص‌های آگاهی است که حاصل دانش، توجه و تفکر است و با وجود آن خطا، غفلت و جهل از شخص و جامعه زایل می‌شود (ستوده‌نیا و سادات‌پور، ۱۳۸۹: ۱۲۹). در اندیشه آیت‌الله خامنه‌ای بصیرت به معنای بینایی دل است که بر اثر تقوا و تعهد و قدرت تحلیل صحیح به دست می‌آید (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۷۷/۱۱/۱۳). با توجه به اینکه دشمن همواره به دنبال نفوذ و رخنه در میان مسئولان و آحاد مردم است تا با ارائه آمار و اطلاعات نادرست، جبهه داخلی را گرفتار اشتباه محاسباتی کند و با ایجاد تردید، شک و شبهه در مسیر حق و پیشرفت و با القای یأس و ناامیدی، مقاومت مسلمانان را در هم بشکند، رهبر معظم انقلاب برای مقابله با چنین هجمه دشمن بصیرت را به عنوان یکی از مؤلفه‌های ضروری راهبرد مقاومت ارائه می‌دهد؛ زیرا روشنگری سبب تعمیق باور به حقایق می‌شود و راه رخنه دشمن از طریق شبهه‌افکنی و ایجاد تردید را مسدود می‌کند. بدین جهت ایشان با استناد به فرمایش امیرالمؤمنین (علیه السلام)، مقاومت را بدون بصیرت غیرممکن، بلکه مقاومت و بصیرت را عامل اصلی مقابله با دشمن و فتنه‌های آن می‌داند (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۸۸/۵/۵). آیت‌الله خامنه‌ای معتقد است تا عنصر روشنگری و بصیرت وجود نداشته باشد، در تفکیک واقعیت‌ها از اوهام و شایعات التباس و اشتباه به وجود می‌آید. پس با عدم فهم درست از اوضاع و احوال، امکان مقاومت از بین می‌رود. از همین رو، رهبر انقلاب یکی از مهم‌ترین رمزهای استقامت و مقاومت نظام جمهوری اسلامی در مقابل هجمه جهانی نظام استکبار را عنصر بصیرت و روشنگری می‌داند:

نظام جمهوری اسلامی با وجود همه امواج متلاطم و خصمانه در پیرامون خود پایدار ماند و رشد کرد به برکت اخلاص، بینش و بصیرت بود که اتفاق افتاده است (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۸۳/۶/۴).

به طور کلی در اندیشه مقام معظم رهبری بصیرت اولاً از علل ایجاد مقاومت است و بدون بصیرت اساساً مقاومت پدید نمی‌آید؛ ثانیاً از علل حفظ و نگهداری آن است که بدون آن مقاومت پدیدآمده باقی نمی‌ماند و زایل می‌شود.

۶. استحکام ساخت داخلی نظام

ر	نقل قول‌ها	مضامین پایه‌ای
۱	تنها چیزی که می‌تواند کشور ایران و نظام اسلامی را حفظ کند، استحکام داخلی و عزم جزم بر دفاع مشروع و منطقی است. (۱۳۸۲/۵/۱۵)	حفظ نظام وابستگی تام به استحکام ساخت داخلی دارد
۲	نظام جمهوری اسلامی یک ساخت حقوقی و رسمی دارد که آن قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی دولت اسلامی انتخابات - همین چیزهایی که مشاهده می‌کنید - است که البته حفظ اینها لازم و واجب است، اما کافی نیست. همیشه در دل ساخت حقوقی یک ساخت حقیقی یک هویت حقیقی و واقعی وجود دارد، او را باید حفظ کرد. این ساخت حقوقی در حکم جسم است. در حکم قالب است. آن هویت حقیقی در حکم روح است، در حکم معنا و مضمون است. اگر آن معنا و مضمون تغییر پیدا کند ولو این ساخت ظاهری و حقوقی هم باقی بماند، نه فایده ای خواهد داشت نه دوامی خواهد داشت. (۱۳۸۷/۹/۲۲)	بدون استحکام ساخت حقیقی مقاومت ممکن نیست
۳	در پیشرفت به سمت هدف‌های آرمانی باید ساخت درونی قدرت را استحکام بخشید. (۱۳۹۲/۲/۳)	ساخت درونی قدرت لازمه پیشرفت است
۴	در پیشرفت به سمت هدف‌های آرمانی، باید ساخت درونی قدرت را استحکام بخشید؛ اساس کار این است. ما اگر می‌خواهیم این راه را ادامه دهیم و به این سمت حرکت کنیم و این هدف‌ها را دنبال کنیم و چشم به این آرمان‌ها بدوزیم و پیش برویم و در مقابل این معارضه‌ها ایستادگی کنیم و صبر و ترکل را به کار بگیریم، باید ساخت قدرت ملی را در درون کشور تقویت کنیم و استحکام ببخشیم. (۱۳۹۲/۲/۳)	استحکام ساخت قدرت ملی موجب تقویت مقاومت می‌گردد
۵	در بیرون از مجموعه کشور و نظام جمهوری اسلامی، جبهه بزرگی وجود دارد که با همه تران از سی و چند سال پیش به این طرف کوشیده نگذارد که این انقلاب ریشه‌دار بشود، نگذارد که این نظام جمهوری اسلامی پایدار بماند، نگذارد که پیشرفت کند، نگذارد که در زمینه‌های گوناگون الگو بشود. نمی‌شود از دشمن و روش‌های خصمانه‌ای که کرده، انتظار دوستی و محبت و صمیمیت داشت. نمی‌گوییم از اینها استفاده نکنید، اما می‌گوییم اطمینان نکنید، اعتماد نکنید، چشم به آنجا ندوزید، چشم به داخل بدوزید. (۱۳۹۲/۰۶/۰۶)	توجه به توان داخلی مانع تحقق اهداف دشمن در شکستن مقاومت می‌شود
۶	در داخل کشور خیلی امکانات وجود دارد که اگر چنانچه نگاه ما - چه در زمینه‌های اقتصادی، چه در زمینه‌های فرهنگی، چه در زمینه‌های گوناگون دیگر - [به آنها باشد و] اگر بتوانیم از این نیروهای داخلی استفاده کنیم، کلید حل مشکلات اینجا است؛ یعنی در درون کشور و امکانات داخلی	توجه به توان داخلی کلید حل مشکلات بوده لذا از مقدمات ضروری مقاومت است استحکام ساخت داخلی با ارتقای

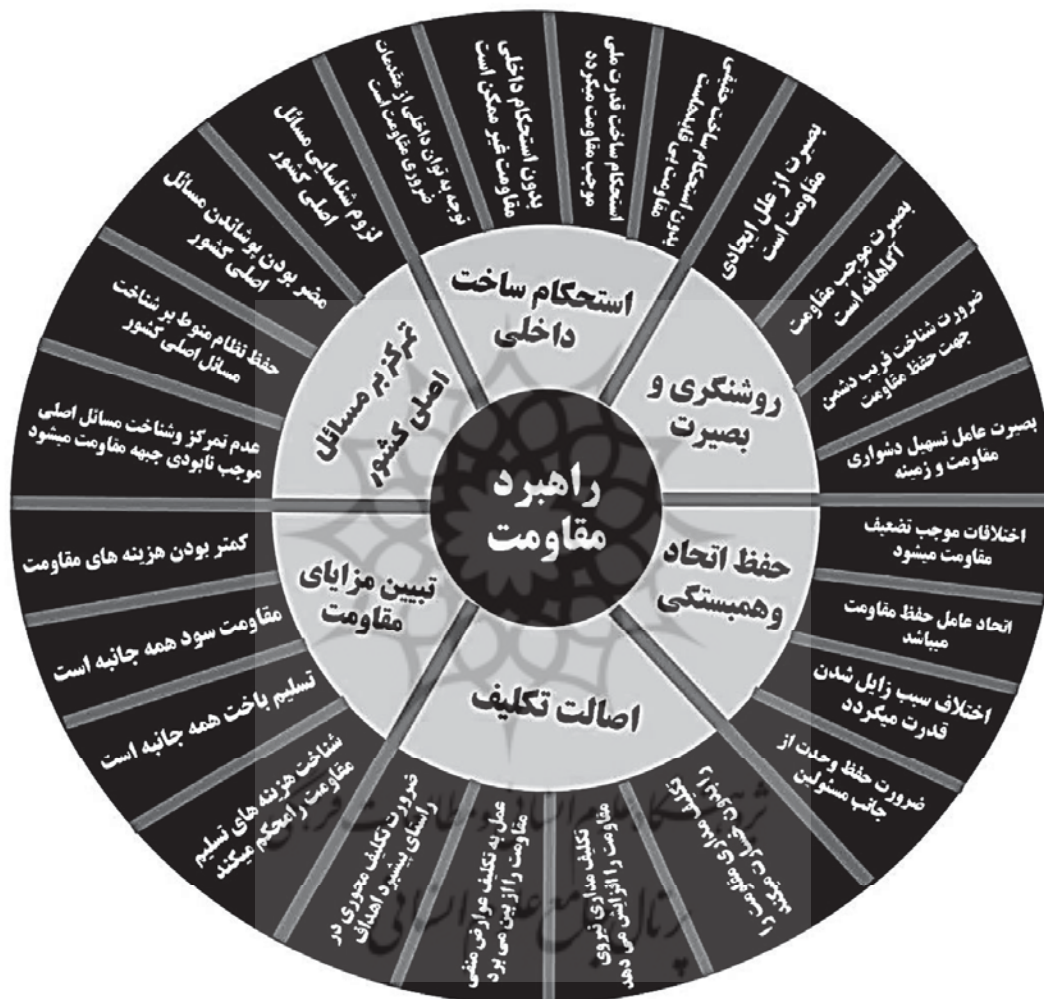
ر	نقل قول‌ها	مضامین پایه‌ای
	کشور است که از اینها می‌شود خردمندانه بهره‌برداری کرد. اینها باید شناسایی بشوند و این است که رتبه ما را در دنیا بالا می‌برد. (۱۳۹۲/۰۶/۰۶)	رتبه کشور در مناسبات بین المللی موجب افزایش توان مقاومت می‌گردد
۷	در مناسبات بین‌المللی سهم هر کشوری به قدر قدرت درونی او است؛ هر مقداری که واقعاً در درون اقتدار داشته باشد سهمش از مجموعه مناسبات بین المللی به همان نسبت بالاتر است. (۱۳۹۲/۰۶/۰۶)	با افزایش توان داخلی قدرت کشور در مناسبات خارجی هم بالا می‌رود و امکان مقاومت پدید می‌آید
۸	استحکام درونی آن چیزی است که جوامع را در راه‌های مطلوب خودشان و به سوی مطلوب‌های خودشان قادر می‌سازد و قدرت برخورد با چالش‌ها به جوامع می‌دهد. (۱۳۹۳/۴/۸)	استحکام داخلی مقاومت را مقدور می‌سازد

استحکام ساخت درونی قدرت نظام، که در مقابل استحکام ساخت بیرونی قدرت قرار دارد، در تعبیری سهل‌تر به معنای تکیه بر توان داخلی است که علت لازم و ضروری در پیشرفت همه‌جانبه کشور است که به سبب آن قدرت کشور در مناسبات خارجی نیز بالا می‌رود.

استحکام ساخت درونی قدرت زمانی به‌عنوان شعار بنیادین انقلاب اسلامی مطرح شد که تفکر و تصور غالب در عرصه بین‌الملل چنین بود که هر کشوری برای توسعه و پیشرفت الزاماً می‌باید وابسته و متکی به یکی از ابرقدرت‌های جهانی باشد، درحالی‌که انقلاب اسلامی در فضای تکیه بر توان داخلی توانست مقاومت خویش را ایجاد کند و به پیروزی نایل شود. استحکام ساخت درونی قدرت در منظومه فکری مقام معظم رهبری علاوه بر آنکه از علل ایجاد راهبرد مقاومت در تحقق آرمان‌های اصلی نظام است، از مهم‌ترین عوامل تحکیم و تعمیق و نگهداشت مقاومت نیز محسوب می‌شود. آیت‌الله خامنه‌ای با شناخت دقیق ظرفیت‌های داخلی کشور، کلید رفع همه مشکلات کشور را اتکا به توان داخلی می‌داند (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۹۲/۶/۶). از این‌روست که دشمن همواره تلاش دارد مقاومت ملت ایران را در هم بشکند و از استحکام ساخت داخلی کشور ممانعت به عمل آورد؛ چراکه بدون استحکام داخلی، راهبرد مقاومت میسر نیست و به طور کلی مقاومت بی‌فایده خواهد بود. رهبر انقلاب ساخت درونی قدرت را مانند روح و معنا برای جسم و کالبد نظام می‌داند که هویت حقیقی در حکم روح و معناست. لذا اگر آن معنا و مضمون تغییر یابد، ساخت ظاهری و حقوقی فایده و دوام نخواهد داشت. بدین جهت بدون استحکام ساخت حقیقی امکان مقاومت فراهم نمی‌شود. به‌واقع بدون هویت حقیقی که در حکم روح و معناست، امکان مقاومت برای جسم و ساخت حقوقی غیرممکن است و مانند دندان‌ی که به‌ظاهر سالم، اما از درون پوسیده و در برخورد با جسم سخت کاملاً شکننده است از بین می‌رود. بنابراین،

نظام و ساخت حقوقی کشور نیز بدون ساخت درونی قدرت، در مقابله با حوادث تاب مقاومت و ایستادگی نمی‌تواند داشته باشد. به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت که استحکام ساخت درونی کشور، هم از علل ایجاد و مقوم است هم از علل محافظ و نگهدارنده که بدون آن، مقاومت نابود و زایل می‌شود.

شکل ۱: کشف و شناسایی مؤلفه‌های عملیاتی‌سازی راهبرد مقاومت از منظر آیت‌الله خامنه‌ای

این شکل نشان می‌دهد در اندیشه آیت‌الله خامنه‌ای کانونی‌ترین مؤلفه‌های تحقق و عملیاتی‌سازی راهبرد مقاومت عبارت‌اند از: ۱. تمرکز بر مسائل اصلی؛ ۲. تبیین مزایای مقاومت؛ ۳. اصالت تکلیف؛ ۴. حفظ اتحاد؛ ۵. بصیرت؛ ۶. استحکام ساخت درونی؛ که به ترتیب با حروف A, B, C, D, E, F نام‌گذاری می‌کنیم. این شکل صرفاً نشان‌دهنده مؤلفه‌های عملیاتی‌سازی راهبرد مقاومت است، بدون آنکه کارکرد و نقش هریک از مؤلفه‌ها را به‌تنهایی در تحقق راهبرد مقاومت نشان دهد.

بررسی چگونگی کارکرد مؤلفه‌های شناسایی‌شده در عملیاتی‌سازی راهبرد مقاومت

در مباحث بخش پیشین پس از هم‌نشینی مضامین پایه‌ای در کنار هم، مضامین سازمان‌دهنده به دست آمد که هریک از مضامین سازمان‌دهنده مؤلفه‌های تحقق و عملیاتی‌سازی راهبرد مقاومت را نشان می‌داد، اما بدیهی است مضامین سازمان‌دهنده فعلاً در حد مضامین خام و مواد اولیه ایفای نقش می‌کنند و درباره چگونگی تحقق راهبرد مقاومت صامت‌اند. بدین سبب در جدول پیش رو تلاش می‌شود عناصر و مقوله‌های دیگری از مضامین پایه‌ای از هر مؤلفه استنباط شود. از این رو، ابتدا با در کنار هم آوردن مضامین پایه‌ای مربوط به هر مؤلفه، خصوصیات مخصوص هر مؤلفه در چگونگی تحقق راهبرد مقاومت استنباط می‌شود. آن‌گاه در مرحله بعدی به طراحی الگو اقدام می‌شود. به طور کلی دقت در مضامین پایه‌ای نشان می‌دهد که هریک از مؤلفه‌ها در این حالت‌ها عمل می‌کند: ۱. یا به صورت مقوم به معنای توان بخشی به مقاومت عمل می‌کند؛ ۲. یا به صورت محافظ به معنای نگهدارنده از زوال و نابودی؛ ۳. یا به صورت ضروری به معنای علت ایجاد مقاومت.

۱. شناسایی عناصر و خصوصیات مؤلفه‌های شش‌گانه در عملیاتی‌سازی راهبرد مقاومت (استخراج مضامین فراگیر)

جدول تبدیل مضامین سازمان‌دهنده به مضامین فراگیر

ردیف	مضمون‌های پایه‌ای	مضمون‌های سازمان‌دهنده	مضمون‌های فراگیر
A1	غافل شدن از مسائل اصلی عامل تحمیل خسارات فراوان به نظام می‌شود	شناخت مسائل اصلی موجب افزایش توان مقاومت می‌شود	تمرکز بر مسائل اصلی مقوم راهبرد مقاومت است
A2	مضر بودن پوشاندن مسائل اصلی کشور		
A3	حفظ نظام منوط بر شناخت مسائل اصلی کشور		
A4	عدم تمرکز بر مسائل اصلی و شناخت آنها موجب نابودی جبهه مقاومت می‌شود	بدون تمرکز بر مسائل اصلی مقاومت زایل و نابود می‌شود و تمرکز بر آن می‌تواند مقاومت را محافظت کند	تمرکز بر مسائل اصلی محافظ راهبرد مقاومت است
A5	سیره امام برای عملی‌سازی برنامه‌ها تمرکز بر یک موضوع بود		
A6	در هر برهه‌ای یک مسئله اصلی در کشور هست که تمرکز بر آن سبب موفقیت می‌شود		
B1	تسلیم باخت همه‌جانبه است	باورمندی جامعه به برتری و فزونی مزایای مقاومت نسبت به دیگر نظریات رقیب باعث	تبیین مزایای مقاومت مقوم مقاومت است
B2	ضرر از سوی دشمن حتمی است		
B3	هزینه‌دار بودن سازش در کنار هزینه‌دار بودن مقاومت		

ردیف	مضمون‌های پایه‌ای	مضمون‌های سازمان‌دهنده	مضمون‌های فراگیر
B4	تبیین سنگین بودن هزینه‌های سازش	تقویت مقاومت و تحقق سهل‌تر آن در جامعه می‌شود	
B5	کمتر بودن هزینه مقاومت نسبت به سازش		
B6	برتری مقاومت نسبت به سازش در کم بودن هزینه و بیشتر بودن دستاوردها		
B7	تسلیم هزینه‌های جبران‌ناپذیری دارد		
B8	تسلیم باخت همه‌جانبه است		
B9	سازش و تسلیم علاوه بر هزینه‌های مادی، هزینه‌های معنوی هم دارد		
B10	هزینه تسلیم در برابر قدرت‌های زورگو به‌مراتب بیشتر از مقاومت است		
B11	شناخت هزینه‌های تسلیم مقاومت را ممکن می‌کند و موجب عقب‌نشینی دشمن می‌شود		
C1	اهداف مقاومت بدون تکلیف‌مداری تحقق نمی‌یابد	تکلیف‌محوری موجب می‌شود مقاومت بهتر و راحت‌تر تحقق یابد	تکلیف‌مداری از علل مقوم مقاومت است
C2	بدون تکیه به تکلیف مقاومت ایجاد نمی‌شود		
C3	عمل به تکلیف بازدارنده از تأسف و ناراحتی و شکست است		
C4	تکلیف‌مداری نیروی مقاومت را افزایش می‌دهد و چند برابر می‌کند		
C5	تکلیف‌مداری مقاومت را بدون خسارت می‌کند		
C6	تکلیف‌مداری مقاومت و مبارزه را ممکن می‌کند	جهت تحقق مقاومت تکلیف‌مداری اصلی ضروری و بنیادین است که بدون آن امکان مقاومت برای جامعه فراهم نمی‌شود	تکلیف‌مداری از علل ضروری مقاومت است
C7	عمل به تکلیف عوارض منفی مقاومت را از بین می‌برد و موجب تقویت و تسهیل مقاومت می‌شود		
C8	برای پیشبرد اهداف تکلیف‌مداری ضروری است		
C9	اگر تکلیف‌مداری نباشد، مقاومت ممکن نمی‌شود		
C10	تکلیف‌مداری پایه و زیربنای مقاومت است		
D1	اختلافات موجب زوال مقاومت است	حفظ اتحاد و هم‌بستگی موجب نگهداشت مقاومت و اختلاف و تفرقه سبب نابودی و زوال مقاومت می‌شود	حفظ اتحاد عامل محافظ مقاومت است
D2	دشمن با ایجاد تفرقه صفوف مقاومت را در هم می‌شکند. وحدت عامل حفظ و نگهداشت نظام است		
D3	لزوم حفظ وحدت از جانب مسئولان جهت تحقق مقاومت		
D4	اختلاف سبب زایل شدن قدرت مقاومت و باعث نابودی است		

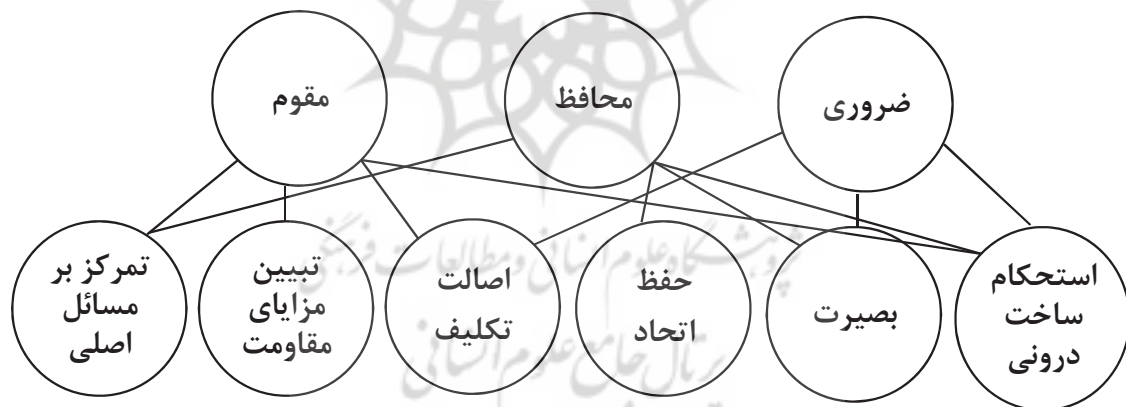
ردیف	مضمون‌های پایه‌ای	مضمون‌های سازمان‌دهنده	مضمون‌های فراگیر
D5	وحدت رمز پیروزی دولت مقاومت است		
D6	اتحاد مقاومت را روی پای خودش نگه می‌دارد و مانع نابودی می‌شود		
E1	برای حفظ دولت مقاومت بصیرت عاملی لازم و ضروری است که در صورت فقدان آن، کشور دچار آسیب می‌شود	برای ایجاد مقاومت روشنگری و بصیرت عامل ضروری است و در صورت عدم آن، حفظ مقاومت مقدور نیست و جبهه مقاومت نابود می‌شود	بصیرت از عوامل ضروری مقاومت است
E2	بدون بصیرت مقاومت تحقق پیدا نمی‌کند		
E3	بصیرت موجب مقاومت آگاهانه و مانع کارگر افتادن فتنه‌های دشمن در شکستن مقاومت می‌شود. لذا بصیرت باعث حفظ مقاومت از نابودی است		
E4	ضرورت شناخت فریب دشمن برای حفظ مقاومت		بصیرت از عوامل محافظ مقاومت است
E5	بصیرت عامل مصونیت کشور است		
E6	بصیرت عامل نگهداشت ملت ایران از هجمه طوفان‌های سهمگین است		
F1	حفظ نظام وابستگی تام به استحکام ساخت داخلی دارد	مقاومت در مرحله ایجاد تکیه تام به استحکام ساخت داخلی دارد و همچنین استحکام ساخت درونی مانع تحقق اهداف دشمن در نابودی مقاومت است. لذا موجب افزایش توان و تقویت مقاومت در پیشبرد اهداف می‌شود	استحکام ساخت درونی علت ضروری مقاومت است
F2	بدون استحکام ساخت حقیقی مقاومت ممکن نیست		استحکام ساخت داخلی از علل مقوم مقاومت است
F3	ساخت درونی قدرت لازمه پیشرفت است		استحکام ساخت درونی قدرت از علل محافظ مقاومت است
F4	استحکام ساخت قدرت ملی موجب تقویت مقاومت می‌شود		
F5	توجه به توان داخلی مانع تحقق اهداف دشمن در شکستن مقاومت می‌شود		
F6	توجه به توان داخلی کلید رفع مشکلات است. لذا از مقدمات ضروری مقاومت است		
F7	استحکام ساخت داخلی با ارتقای رتبه کشور در مناسبات بین‌المللی موجب افزایش توان مقاومت می‌شود		
F8	با افزایش توان داخلی، قدرت کشور در مناسبات خارجی هم بالا می‌رود و امکان مقاومت پدید می‌آید		
F9	استحکام داخلی مقاومت را مقدور می‌سازد		

۲. تبیین و طراحی الگوی عملیاتی سازی راهبرد مقاومت

در بخش پیشین مؤلفه‌های شش‌گانه به دست آمد که عبارت بودند از A: تمرکز بر مسائل اصلی؛ B: تبیین مزایای مقاومت؛ C: اصالت تکلیف؛ D: حفظ اتحاد؛ E: بصیرت؛ F: استحکام ساخت درونی. بر اساس یافته‌های تحقیق بعد از کشف و سازمان‌دهی مضامین چنین به دست می‌آید که در میان برخی مضامین ارتباط معناداری وجود دارد. مانند آنکه جدول پیشین نشان می‌دهد، برخی ویژگی‌ها در بعضی از مؤلفه‌ها به صورت مشترک تکرار شده است. مضمون تقویت و توان‌دهی با عنوان علت مقوم در چهار مؤلفه A, B, C, F مشترک است، و مضمون نگهدارنده از نابودی و زوال با عنوان محافظ در چهار مؤلفه A, D, E, F مشترک است و مضمون ایجادکننده با عنوان علت ضروری در سه مؤلفه B, E, F مشاهده می‌شود. درواقع جدول نشان می‌دهد مؤلفه استحکام ساخت درونی هر سه عامل ضروری، مقوم و محافظ را در خود دارد و مؤلفه تمرکز بر مسائل اصلی دو علت مقوم و محافظ و مؤلفه اتحاد علت محافظ و مؤلفه بصیرت علت محافظ و ضروری و مؤلفه تکلیف‌مداری علت ضروری و مقوم و مؤلفه تبیین مزایای مقاومت علت مقوم را در خود جای داده است.

شکل شماره ۲: توصیف شبکه مضامین فراگیر: تبیین خصوصیات عملیاتی

مؤلفه‌های شش‌گانه راهبرد مقاومت

۳. تحلیل و طراحی الگو

بر اساس یافته‌های تحقیق الگوی عملیاتی سازی راهبرد مقاومت به شکل مثلث پیشنهاد می‌شود که در قاعده آن علت ضروری قرار گرفته است و در ساقین آن علت مقوم و محافظ هست.

در مثلث پیشنهادشده استحکام ساخت درونی که هر سه علت را داراست در قاعده مثلث قرار گرفته است؛ به‌گونه‌ای که کل مثلث بر آن سوار می‌شود و مؤلفه تبیین مزایای اصلی و حفظ اتحاد که هریک فقط یک ویژگی دارد ساقین مثلث را تشکیل می‌دهند و تمرکز بر مسائل اصلی که دو علت مقوم و

محافظ را داراست در نوک مثلث قرار می‌گیرد تا دو ضلع فوق را به هم پیوند دهد و همچنین مفهوم تمرکز را شفاف‌تر سازد.

مؤلفه بصیرت که در علت ضروری با مؤلفه استحکام ساخت درونی و در علت محافظ با مؤلفه حفظ اتحاد مشترک است در زاویه سمت چپ قرار گرفته است تا مفهوم اشتراک دو مؤلفه را انتقال دهد. همچنین مؤلفه اصالت تکلیف چنین نقشی را در زاویه سمت راست برای دو ضلع ضروری و مقوم ایفا می‌کند.

شکل شماره ۳: طراحی الگوی عملیاتی سازی راهبرد مقاومت

نتیجه

در منظومه فکری آیت‌الله خامنه‌ای، جمهوری اسلامی به‌عنوان دولت مقاومت در نقطه کانونی تقابل با نظام سلطه قرار می‌گیرد. از این جهت، راهبرد مقاومت به‌عنوان هسته اصلی سیاست‌های داخلی و خارجی جمهوری اسلامی در همه عرصه‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی عمل می‌کند. برای عملیاتی‌سازی راهبرد مقاومت شش مؤلفه در اندیشه معظم‌له بنیادین و به‌صورت رکن مطرح شده است، که بدون توجه به آنها مقاومت ممکن نیست و راهبرد مقاومت عملیاتی نمی‌شود و صرفاً در حوزه اندیشه و نظر باقی می‌ماند. این شش مؤلفه عبارت‌اند از ۱. تمرکز بر مسائل اصلی؛ ۲. تبیین مزایای مقاومت؛ ۳. اصالت تکلیف؛ ۴. حفظ اتحاد؛ ۵. بصیرت؛ ۶. استحکام ساخت درونی.

با فحص در اندیشه رهبر معظم انقلاب چنین به دست می‌آید که هریک از این مؤلفه‌ها در راستای تحقق راهبرد مقاومت ویژگی‌هایی دارند. برخی از این مؤلفه‌ها مانند استحکام ساخت درونی در حکم

علت ایجاد مقاومت‌اند که در صورت عدم تحقق آنها اساساً مقاومت به وجود نمی‌آید و برخی دیگر از مؤلفه‌ها مانند تبیین مزایای مقاومت در حکم قوام برای نهال مقاومت‌اند که موجب تقویت آن می‌شوند و به‌صورت مقوم برای مقاومت عمل می‌کنند. برخی دیگر نیز مانند بصیرت و اتحاد در فرض تحقق مقاومت، مانع زوال و نابودی مقاومت می‌شوند که به‌صورت محافظ از زایل شدن مقاومت جلوگیری می‌کنند. بنابراین، به‌نظر می‌رسد در منظومه فکری آیت‌الله خامنه‌ای مطابق الگوی طراحی‌شده میان همه مؤلفه‌ها ارتباط معناداری وجود دارد و در جهت عملیاتی شدن راهبرد مقاومت، ابتدا باید ساخت درونی قدرت را مستحکم کرد و با تکیه بر بصیرت و تکلیف‌مداری مقاومت را ایجاد کرد، سپس با تبیین مزایای آن، به تقویت آن پرداخت و با حفظ اتحاد، از زوال و نابودی آن جلوگیری کرد. آن‌گاه با تمرکز بر مسائل اصلی برای عملیاتی‌سازی اهداف و برنامه‌های آن اقدام کرد.

منابع و مأخذ

قرآن کریم.

۱. اسکات، جیمز سی. (۱۳۹۶). *سلطه و هنر مقاومت*. ترجمه افشین خاکباز. تهران: نشر مرکز.
۲. افتخاری، اصغر و محمد حکیمی (۱۳۹۹). *مختصات الگوی مقاومت اسلامی در اندیشه مقام معظم رهبری. پژوهش‌های سیاست اسلامی*. ۸ (۴). ۲۳۴ - ۲۰۱.
۳. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله سید علی خامنه‌ای: <http://fa.khamenei.ir>
۴. پیرانی، خدیجه (۱۳۹۳). *بررسی جلوه‌های مقاومت در نهج البلاغه*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. اردبیل: دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه محقق اردبیلی.
۵. جوهری، اسماعیل بن حماد (۱۴۱۰ ق). *الصحاح: تاج اللغة و صحاح العربية*. بیروت: دار العلم للملایین.
۶. حمیری، نشوان بن سعید (۱۴۲۰ ق). *شمس العلوم و دواء کلام العرب من الکلام* (دوازده جلدی)، بیروت، دار الفکر المعاصر.
۷. درخشه، جلال و دیگران (۱۳۹۴). *تحلیل مضمونی اعتماد در اندیشه آیت‌الله خامنه‌ای. جستارهای سیاسی معاصر*. ۵ (۴). ۷۲ - ۵۳.
۸. دهخدا، علی اکبر (۱۳۷۷). *لغت‌نامه*. تهران: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
۹. ستوده‌نیا، محمدرضا و سید هاشم سادات‌پور (۱۳۸۹). *بصیرت خواص از منظر قرآن کریم*. مجله قرآنی کوثر. ۱۰ (۳). ۱۴۷ - ۱۲۸.
۱۰. سرافراز، سمیه (۱۳۹۵). *بررسی عنصر مقاومت در اندیشه امام خامنه‌ای*. تهران: فرهیختگان دانشگاه.

۱۱. سلطانی‌وش، علی (۱۳۹۴). *من انقلابی‌ام: دکترین مقاومت در اندیشه و کلام حضرت آیت‌الله‌العظمی سید علی حسینی خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب*. مراغه: راه مشاور.
۱۲. شیخ زاده محمد (۱۳۹۱). *الگوی رهبری خدمتگزار مبتنی بر دیدگاه امام خمینی. اسلام و مدیریت*. ۱ (۱). ۱۵۱ - ۱۹۸.
۱۳. شیخ‌زاده، محمد (۱۳۹۱). *الگوی رهبری خدمتگزار مبتنی بر دیدگاه امام خمینی (ره). اسلام و مدیریت*. ۱ (۱). ۱۹۸ - ۱۵۱.
۱۴. صالح اصفهانی، اصغر و همکاران (۱۳۹۹). *الگوی جبهه مقاومت از دیدگاه امام خامنه‌ای*. نشریه مطالعات دفاعی استراتژیک. ۱۸ (۴). ۹۸ - ۸۱.
۱۵. صلح میرزایی، سعید (۱۳۹۸). *اندیشه مقاومت در بیان رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای، تهران: انتشارات انقلاب اسلامی*.
۱۶. فراهیدی، خلیل بن احمد (۱۴۱۰ ق). *کتاب العین*، قم: نشر هجر.
۱۷. فراهادی، روح‌الله (۱۳۹۰). *مقاومت اسلامی*. تهران: نشر دفتر برنامه‌ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی وزارت علوم و تحقیقات و فناوری.
۱۸. فراهادی‌نیا، حمید (۱۳۸۶). *سیر تاریخی جنگ‌های چریکی و نهضت‌های مقاومت، تهران: اندیشه‌سازان نور*.
۱۹. گندم‌کار، ابوالفضل (۱۳۹۰). *بررسی مقاومت در پرتو حقوق بین‌الملل*. فصلنامه تخصصی مطالعات راهبردی بسیج. ۱۵ (۳). ۲۳۴ - ۲۰۷.
۲۰. معین، محمد (۱۳۸۱). *فرهنگ فارسی معین*. تصحیح عزیزالله علیزاده، تهران: کتاب راه نو.
۲۱. مهدوی اطهر، مهدی (۱۳۹۷). *مقاومت اسلامی از منظر امام خامنه‌ای*. تهران: نشر دفتر مجمع جهانی تقریب مذاهب.
۲۲. مهدی‌پور، آسیه (۱۳۹۸). *تبیین مدل مفهومی مقاومت در اندیشه آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای*. نشریه دانش سیاسی. ۱۵ (۴). ۵۶۶ - ۵۳۹.
۲۳. موسوی خمینی، سید روح‌الله (۱۳۸۶). *صحیفه امام* (بیست و یک جلدی). تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.